

Schemaproblemen, driezetten en bestuurskracht

Vanaf hun schooltijd waren ze verslingerd aan het probleemschaak. Een gewone partij hebben ze amper gespeeld. Vijftig jaar hebben ze zich ingezet voor de schaakprobleemvrienden. De prijs voor de schaakvrijwilliger van het jaar 2011 is gegaan naar de componerende tweeling Henk en Piet le Grand.

Wie in de afgelopen vijf decennia de naam van de Nederlandse Bond van Schaakprobleemvrienden liet vallen kon niet om hen heen. Altijd waren ze wel in een of andere functie te vinden. Piet le Grand zal volgend jaar na vijftig jaar het bestuur verlaten. In die tijd is hij onder andere penningmeester, voorzitter en algemeen lid geweest. Sinds 1971 verzorgt hij de rubriek 'Orthodoxe problemen' in het *Probleemblad*. Internationaal is het een van de beste rubrieken in zijn soort. Zelf zegt hij daarover: "Dat is een gigantische inspanning, waar veel correspondentie aan te pas komt. Ik had een paar mannetjes voor de controle, voor de tweezetten, de driezetten en de meerzetten. Maar zelfs dan ging er wel eens wat mis. Nu heb je gelukkig de computer." Zijn broer Henk: "Ik ben in het bestuur wedstrijdlerder geweest voor de internationale compositiewedstrijden. En ik ben een aantal jaar hoofdredacteur van het blad geweest. De laatste jaren was ik de Nederlandse vertegenwoordiger in het internationale gebeuren. Daar ben ik nu mee opgehouden. Wij hebben dat congres ook een paar keer in Nederland georganiseerd." Dat klinkt bescheiden, maar bedenk wel dat hij vorig jaar het bestuur verliet na 47 jaar zijn diensten te hebben aangeboden.

Moeder

Hoe zijn ze bij het probleemschaak terecht gekomen? Het klinkt onwaarschijnlijk, maar het ging via hun moeder. "Wij woonden in Winschoten. In het *Nieuwsblad van het Noorden* stond om de veertien dagen een schaakprobleem. Onze moeder

loste die eerst op, maar dat namen wij al snel over. De krant kwam tijdens etenstijd. Zodra het eten op was begonnen wij aan het probleem. En die oplossing zonden wij dan op, in het begin onder de naam van onze moeder."

De stap naar het zelf problemen maken was daarna niet groot.

Henk: "We hebben onze eerste problemen in het *Nieuwsblad van het Noorden* gepubliceerd. We maakten die problemen samen. De een zat aan de ene kant van het bord, de ander aan de andere kant. We publiceerden onder de naam H.P. le Grand. Ons voorbeeld en onze leermeester was Eerkes, een boer uit Wildervank. Ik ben op het ogenblik bezig alle problemen uit het *Probleemblad* in een database in te voeren en dat zie je hoe vaak zijn naam in die tijd voorkomt."

Tijdens hun studietijd in Groningen, beiden wiskunde, werden ze lid van de schaakvereniging Ludendo, een onderdeel van het studentencorps. Het was de enige periode waarin ze echt partijen speelden. "Dat ging wel, je kon natuurlijk best wel een leuk partijtje spelen. Je was ingewikkelde stellingen gewend."

Bestuur

Henk: "Rond ons afstuderen werden we gevraagd voor het bestuur van de probleembond. We waren al tijdens onze gymnasiumtijd lid geworden. Ik was toen net klaar en verhuisde naar Wageningen. Ik had dus wat anders aan mijn

hoofd en dacht, laat Piet dat maar doen."

Piet: "Later zeiden ze tegen mij, laat Henk ook in het bestuur komen. Niet doen, heb ik gezegd. We doen toch alles samen, dus als je een in het bestuur hebt, heb je dubbele werkkracht. Maar ze hebben niet geluisterd, Henk is er ook in gekomen."

Naast al het bestuurlijke werk hebben ze ook zelf veel problemen gemaakt. Hoeveel? Piet: "Dat ligt vast, we hebben het altijd bijgehouden."

Henk, pakt zijn computer erbij: "Er zijn ongeveer 550 waar mijn naam bij staat."

Piet: "Ik kom tot 640. We hebben ongeveer honderd problemen samen gemaakt. De eerste problemen hadden geen kwaliteit. Ik heb me wel eens afgevraagd of je slechter gaat componeren als je ouder wordt. Volgens mij heb ik mijn beste problemen in de afgelopen tien jaar gemaakt."

Henk: "Onze sterke kant zijn de schemaproblemen en driezetten. We hebben in 1958 een keer een lezing over schemaproblemen gehouden en daar werd later nog veel naar verwezen. Het Le Grand thema is ongelooflijk populair geworden."

Piet: "Nog populairder is het pseudo Le Grand thema. Ik heb twee boeken over problemen geschreven. Er is een boek over ons als problemisten verschenen en een boek over het Le Grand thema. Daar staan 1141 problemen in. Dat heet *Das Buch le Grand*. Dat is ook een titel van de Duitse dichter Heinrich Heine, geen toeval natuurlijk."

Met de verkiezing van Henk (l) en Piet le Grand werden niet alleen de problemisten maar alle bijzondere bonden in het zonnetje gezet.